

Livshotande blödningar

Therese Djärv
Docent, Karolinska Institutet
Bitr.överläkare Akutsjukvård, Karolinska Universitetssjukhuset

Första hjälpen symposium 2018

HLR **rådet**
SVENSKA RÅDET FÖR HJÄRT- LUNGRÄDDNING

Syfte

- Uppdatering av vad som pågår internationellt
- Ge er konkreta tips/bilder att använda som instruktör

Varför är det viktigt?

- Trauma är den ledande dödsorsaken bland unga (<45år)
- Blödning är den ledande förebyggbara dödsorsaken hos traumapatienter (1/3!)
 - Stockholm: trafikolyckor, fallskador och penetrerande skador från kniv eller skjutvapen.
- *I Kanada uppskattar man att cirka 2400 liv kan räddas per år vilket motsvarar ca 24 000 liv/år i USA**

[*https://www.jems.com/articles/2013/11/stop-bleeding.html](https://www.jems.com/articles/2013/11/stop-bleeding.html)

Tack för bilder!

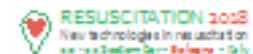
Technology in Resuscitation: Advances in Control of Life-threatening Bleeding

Eunice Nici Singletary, MD, FACEP

Professor of Emergency Medicine,

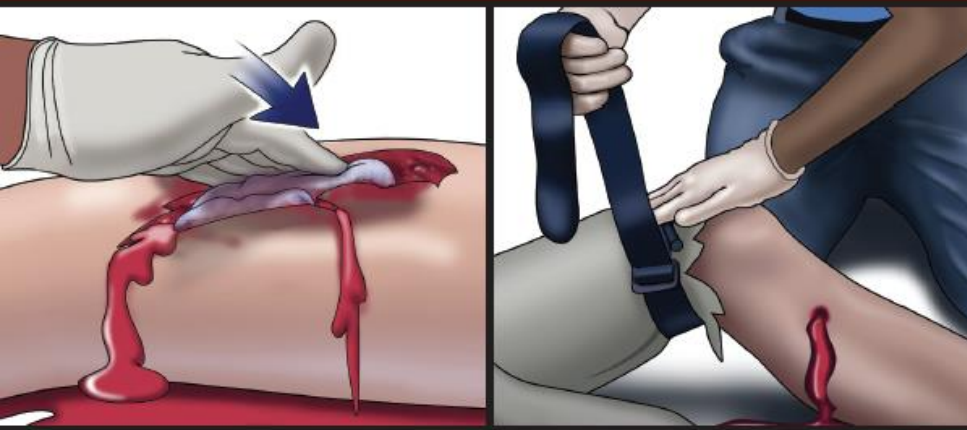
University of Virginia

Chair, ILCOR First Aid Task Force

What Everyone Should Know to Stop Bleeding After an Injury

TRAUMA CARE RESPONSE

- Ensure your own safety
- The ABCs of Bleeding
 - **A** – Alert – call 9-1-1
 - **B** – Bleeding – find the bleeding injury
 - **C** – Compress – apply pressure to stop the bleeding by:
 1. Covering the wound with a clean cloth and applying pressure by pushing directly on it with both hands, OR
 2. Using a tourniquet, OR
 3. Packing (stuffing) the wound with gauze or a clean cloth and then applying pressure with both hands.

FÖRSTA HJÄLPEN

OGH HJÄRT-LUNGRÄDDNING

KURSBOK

SÅR

Ytliga sår kan åtgärdas utan att sjukvården kontaktas. Om du behöver råd, kontakta sjukvårdsrådgivningen, 1177. Hur allvarigt en sårskada är beror på skadans djup, utbredning, lokalisering och om det finns risk för infektion.

Sår som kan behöva sjukvård:

- Sår som blöder rikligt
- Djupa sår, t.ex. efter en fallolycka, en benbrott eller en skada från en motor
- Sår som är smärtsamma
- Skärsår
- Sår som är fuktigt eller smutsladdat
- Sår som är överbelagda med blod eller överleder till en infektion
- Sår med infektionssymtom, t.ex. sår som smärta, svullnar, eller var bildats efter några dagar
- Sår med främmande föremål i såret
- Sår som är svåra att se på
- Sår som är svåra att se på
- Ta inte bort föremål i såret
- Skadade när

Gör så här:

- Tvätta såret i rinnande vatten och tvål
- Tvätta såret i rinnande vatten och tvål
- Mindre sår som glip, pressa ihop sårkanterna och tejpa
- Lägg vid behov förband/plåster över skadan, ska läka fuktigt
- Vid skrubbsår rekommenderas vaselin och förband för att förhindra skorpbildning vilket ger en snabbare sårhäkning.
- Vid skador på huvudet, läggs inte tryck förband, endast ett skyddsförband.

YTTRE BLÖDNING

Blodförlusten kan variera beroende på storleken på de blodkärl som har skadats. En liten blödning brukar oftast sluta av sig själv efter en stund. Stora blödningar kan däremot vara allvarliga och till och med livshotande om de inte stoppas. Förstahjälpen lädor/väskor innehåller ofta olika sorters förband som är avsedda att stoppa blödningar med. Du kan även själv tillverka ett enkelt tryckförband som du rullar eller vikar ihop hårt med hjälp av t ex en t-shirt, en handduk eller ett par sockor.

Gör så här:

- L-ABC eller L-ABCDE
- Lagg personen ner
- Tryck direkt på såret (1)
- Lagg tryckförband (2) med trycket där såret blöder som mest
- Lagg knuten över det blödande området, vilket ger ett extra tryck (3).
- Larma 112
- Motverka nedkylning

Lagg ett tryckförband

AVSLITEN KROPPSDEL OCH AVSNÖRANDE FÖRBAND

En avsliten kroppsdels ska tas om hand, detta för att funktionen så långt som möjligt ska kunna återställas.

Gör så här:

- Linda in den avslitna kroppsdelen i t ex en tygbit fuktad med vatten
- Lagg tygbiten i en plastpåse och förslut
- Lagg påsen i en annan påse som är fylld med is och vatten
- Kroppsdelen får inte ligga i direkt kontakt med is
- Ta med den avslitna kroppsdelen till sjukhuset.

De blödningar som inte kan stoppas eller förutsättningar inte finns (avsliten kroppsdels) behövs ett avsnörande förband som ska appliceras på sådant sätt att blodcirkulationen verkligen stryps av.

Gör så här:

- Vid en livshotande blödning i arm eller ben anlägger man trycket strax ovanför skadan/skadeområdet.

I det fall där tryckförband inte kan läggas använder man direkttryck på skadan, exempelvis halspulsåderblödning.

- Använd helst ett för detta avsett förband, eller något som är brett (ex bälte) för att förhindra att blödningen blir livshotande.

INRE BLÖDNING

Vid ett kraftigt slag eller olycka kan ett eller flera organ skadas och blod kan rinna ut i kroppen, vilket ger en inre blödning. Som livräddare kan du inte stoppa en inre blödning, men du kan larma 112. Gör en helhetsbedömning, tänk på att den drabbade kan ha nack- och ryggsador.

Symtom

- Ett av de första symtomen på allvarlig blodförlust och cirkulationssvikt är snabb andning
- Gråblek och kallsvettig hud
- Magsmärtor efter en olycka
- Yrsel
- Törst

Gör så här:

- Arbeta utefter L-ABC eller L-ABCDE
- Larma 112

Vaken

- Lagg personen i plant men så bekvämt som möjligt
- Förhindra nedkylning
- Undvik att ge dryck

Medvetslös

- Lagg i stabilt sidoläge
- Kontrollera andning
- Larma 112
- Stanna hos personen
- Förhindra nedkylning

YTTRE BLÖDNING

***! Svårt uppskatta!
-ta bilder/ skicka med
kläder***

Gör så här:

- L-ABC eller L-ABCDE
- Lägga personen ner
- Tryck direkt på såret (1)
- Lägga tryckförband (2) med trycket där såret blöder som mest
- Lägga knuten över det blödande området, vilket ger ett extra tryck (3).
- Larma 112
- Motverka nedkylning

AVSLITEN KROPPSDEL OCH AVSNÖRANDE FÖRBAND

Gör så här:

- Linda in den avslitna kroppsdelen i t ex en tygbit fuktad med vatten
- Lägga tygbiten i en plastpåse och förslut
- Lägga påsen i en annan påse som är fylld med is och vatten
- ***Gör så här:***
 - Vid en livshotande blödning i arm eller ben
 - anlägger man trycket strax ovanför skadan/ skadeområdet.

I det fall där tryckförband inte kan läggas använder man direkttryck på skadan, exempelvis halspulsåderblödning.

- Använd helst ett för detta avsett förband, eller något som är brett (ex bälte) för att förhindra att blödningen blir livshotande.

INRE BLÖDNING

***-Oro/
-Hög
andningsfrekvens
Magsmärtor***

Gör så här:

- Arbeta utefter L-ABC eller L-ABCDE
- Larma 112

Vaken

- Lägga personen i plant men så bekvämt som möjligt
- Förhindra nedkylning
- Undvik att ge dryck

Medvetslös

- Lägga i stabilt sidoläge
- Kontrollera andning
- Larma 112
- Stanna hos personen
- Förhindra nedkylning

TRYCK!!!!!!

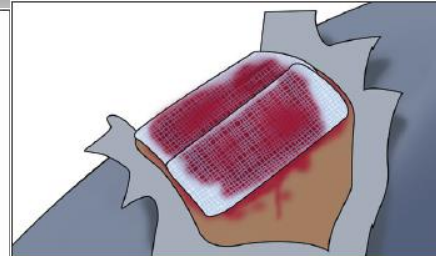
Vad är en livshotande blödning ?

Blood that is spurting out of the wound.

Blood that won't stop coming out of the wound

Bandages that are soaked with blood

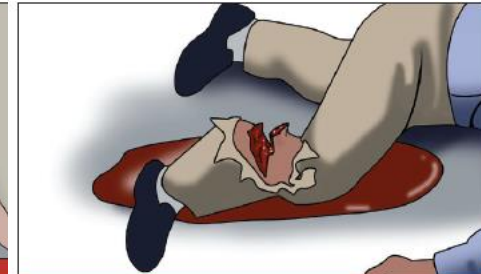
Blood that is pooling on the ground

Clothing that is soaked with blood

Bleeding in a victim who is now confused or unconscious

Loss of all or part of an arm or leg

SAVE A LIFE

AMERICAN COLLEGE OF SURGEONS
Injury Center
Highest Standards. Better Outcomes

THE
COMMITTEE
ON TRAUMA

BLEEDINGCONTROL.ORG

1 APPLY PRESSURE WITH HANDS

2 APPLY DRESSING AND PRESS

3 APPLY TOURNIQUET

WRAP

WIND

SECURE

TIME

CALL 911

Teknik för direkt tryck

Nyliga studier

- 3 fingrar & hand över tre fingrar- högt tryck men snabbt trött
- Hand på hand med låsta armbågar (**HLR-position**)
–högt tryck, orkar längre
- Knä/armbåge?
- Vuxna vs unga/barn som första hjälpare?

Förband

- Blodstillande- när tourniquets ej lämpar sig/finns, kräver fortsatt direkt tryck

Faktorkoncentrat (Quickclot Gen1)

-suger upp vattnet
och koncentrerar
därmed blodet som
då kladdar ihop

Klistervarianter (CeloX, Hemcon)

-klistrar ihop sig med
 huden/vävnaden och
skapar ett lock/stopp

Koagulerare (Quickclot combat)

-Påskyndar kroppens
egna
koagulationssystem
-Funkar i köld??

Torniquet

Kräver utbildning!

- Improviserad anläggning funkar inte!
- För löst, flyttar sig, låser sig inte

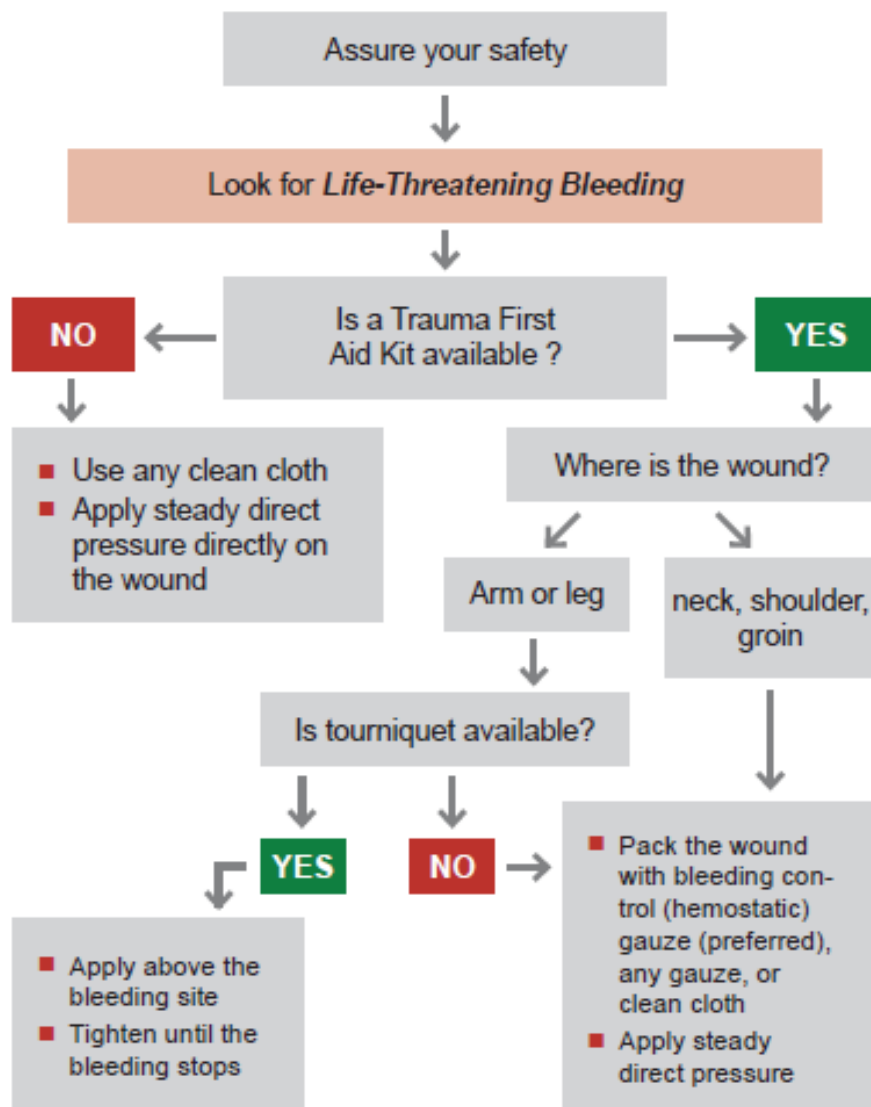

Funkar bara på armar/ben, inte bål/ljumskar.

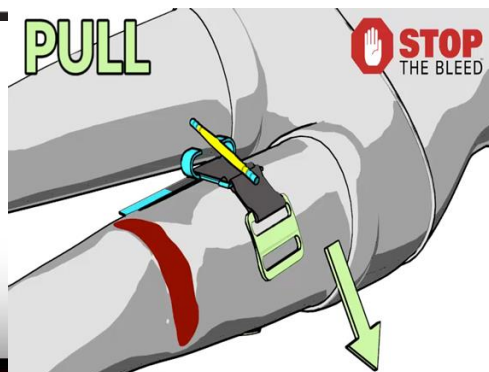
Bleeding kits brevid deff!

SECTION 6: SUMMARY

Bilder, filmer, app...

Framtiden?

Wound Clamps -iTclamp

Integrerade (pratande!) tourniquets

Integrerade (avläsande!) tourniquets

Puls
Blodtryck
GPS
Tidsregistrering....

Förband i framtiden

Blodstillande medel sprutas in i såret och expanderar på plats till ett blodstillande tryckförband

Tillbaka till verkligheten...

2 korta budskap!

Antikoagulantia?

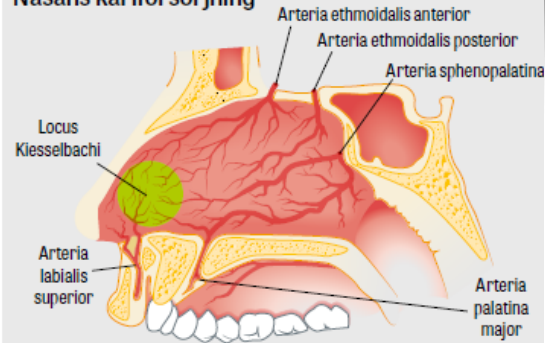

- Näsblödning
- Hjärnblödning
- Inre blödning
- Alltid högre risk! – Sjukvård?

Inte livshot men väldigt mycket första hjälpen!

Näsans kärlförsörjning

► Vanligast är näsblödningar från locus Kiesselbachi, ett kärlplexus i nässkiljeväggen.
Förlaga: J Clin Diagn Res; publiceras med tillstånd.

- Främre 90%, bakre – ofta bägge näsborrarna
- Sitt upp (minska blodflöde till huvud)
- Snytt rent (koagel ut)
- Luta framåt
- Blodstillande vadd/näsdroppar?
- Tryck precis vid mjuka delen i 20min
- Uppmana patienten att andas genom munnen
- Ambulans om ej blödningen ej stannar
- Annars – inte snyta sig på några timmar

FÖRSTA HJÄLPEN

OCH HJÄRT-LUNGRÄDDNING

KURSBOK

Nästa symposium vet vi kanske mer om hur trycket skall på, ILCOR arbetar just nu med en megaPICO som beräknas klart under 2019...till dess...

TRYCK!!!

Tack!

Eunice Nici Singletary, MD, FACEP
Professor of Emergency Medicine,

Första hjälpen symposium 2018

therese.djarv@ki.se